

Motion till riksdagen 2017/18:3770

av **Beatrice Ask m.fl. (M)**

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Sammanfattning

Under utgiftsområde 1 Rikets styrelse finansieras den centrala statsledningen samt flera viktiga myndigheter, statsbidrag och uppdrag. Ambitionen att skapa ett tryggare samhälle är för Moderaterna en prioriterad uppgift. Vi föreslår därför utöver regeringens satsningar ytterligare resurser för ett utökat arbete mot våldsbejakande extremism. Vi vill också, som en del av politiken för att främja mänskliga rättigheter, lyfta fram och öka stödet för de demokratiska värderingar och värderingar om mänskliga rättigheter, som också är svenska värderingar, genom att bland annat motarbeta hedersrelaterat våld och förtryck.

Moderaterna föreslår vidare att Datainspektionens arbete med tillsyn, informationsspridning och utbildning för att förebygga och motverka integritetskränkningar och näthat ska förstärkas. Ökade resurser föreslås till Justitiekanslern för att uppfylla uppdraget som statens företrädare i rättsliga tvister, och riksdagens utredningstjänst bör förstärkas.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkning av riksdagens utredningstjänst och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta Världsbanken genomföra en fortsatt studie över företagsklimatet i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ytterligare åtgärder i arbetet för att värna demokratin mot radikaliserings och våldsbejakande extremism och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för politiken om mänskliga rättigheter motverka hedersrelaterat våld och förtryck samt verka för ökat stöd för demokratiska värderingar och värderingar om mänskliga rättigheter i alla delar av Sverige och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre möjligheter för Justitiekanslern att företräda staten i rättsliga tvister och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Datainspektionens arbete med tillsyn, informationsspridning och utbildning för att förebygga och motverka integritetskränkningar, inklusive näthat, och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inleda arbetet med att inrätta ett romskt språkcentrum och tillkännager detta för regeringen.

Anslagsanvisning

Tabell 1 Moderaternas förslag till anslag för 2018 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag

Anslagsförslag 2018 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (M)
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	139 199	
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	904 666	
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	814 471	+5 000
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	120 000	
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	96 689	
3:1 Sametinget	53 901	
4:1 Regeringskansliet m.m.	7 779 310	-102 000
5:1 Länsstyrelserna m.m.	2 978 666	-95 000
6:1 Allmänna val och demokrati	555 890	+18 000
6:2 Justitiekanslern	49 576	+1 000
6:3 Datainspektionen	85 314	+2 000
6:4 Valmyndigheten	19 937	
6:5 Stöd till politiska partier	166 950	
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	122 917	
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	14 500	
8:1 Presstödet	567 119	
8:2 Myndigheten för press, radio och tv	33 967	
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	28 263	
Summa	14 531 335	-171 000

Politikens inriktning

Inledning

I Sverige räknas antalet våldsbejakande extremister inte längre i hundratal, utan i tusental. De av dessa som begår brott ska möta rättsväsendets fulla kraft men även det förebyggande arbetet måste bli bättre. Regeringens satsningar för att kunna vidta nödvändiga åtgärder har varit alltför senfärdiga och otillräckliga.

Regeringen har i sina budgetpropositioner valt att ta bort redovisning av effekten av politiken på antalet årsarbetskrafter, sysselsättning, arbetslöshet och BNP. När siffror tas bort från budgeten och förväntade effekter av förslag inte längre redovisas försvåras granskningen av regeringens politik. Därför föreslås att riksdagens utredningstjänst (RUT) förstärks genom att riksdagens förvaltningsanslag ökas medan anslaget till Regeringskansliet m.m. minskas med motsvarande belopp.

Arbetet med tillsyn, informationsspridning och utbildning för att förebygga och motverka integritetskränkningar, inklusive näthat, är prioriterat. Anslaget till Datainspektionen tillförs därför ytterligare medel.

I enlighet med Justitiekanslerns (JK) önskemål vill Moderaterna tillföra myndigheten pengar för att stärka den juridiska bemanningen på myndigheten.

2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Alliansregeringen brukade i sina budgetpropositioner ha med siffror som visade effekten av politiken på antalet årsarbetskrafter, sysselsättning, arbetslöshet och BNP. Att regeringen Löfven i sina budgetpropositioner valt att ta bort denna redovisning är ett av flera tecken på steg som regeringen tagit för minskad öppenhet och transparens. När siffror tas bort från budgeten och förväntade effekter av förslag inte längre redovisas försvåras granskningen av regeringens politik.

Det främsta redskap som riksdagen och dess ledamöter idag har, vid sidan av utskottskanslierna, för granskning av uppgifter och underlag från regeringen är RUT. Under perioder råder redan idag ett mycket högt tryck på verksamheten. Så länge regeringen inte lever upp till rimliga krav på transparens är det angeläget att utredningstjänsten får ökade resurser, så att riksdagens partier får större möjligheter att granska och analysera regeringens förslag. Därför föreslås att RUT förstärks genom att riksdagens förvaltningsanslag ökas årligen med fem miljoner kronor från och med 2018. Detta finansieras genom en motsvarande neddragning av Regeringskansliets förvaltningsanslag. När riksdagens resurser för utredning och granskning behöver öka på grund av regeringens agerande är det rimligt att det sker genom att regeringens utredningsresurser minskas.

4:1 Regeringskansliet m.m.

Regeringen gav 2017 inte något uppdrag till Världsbanken om en fortsatt studie över företagsklimatet i Sverige och avser inte heller att göra det under 2018, i motsats till det beslut som fattades vid beredningen av 2015 års budgetproposition. Detta motiveras med att en utvärdering av Sveriges företagsklimat enligt regeringen kommer att vara mer angelägen vid en senare tidpunkt. Att regeringen helst skulle undslippa granskning i

detta avseende kan i och för sig te sig förklarligt, och det ligger i linje med den minskade transparens om den ekonomiska politikens effekter som blivit ett signum för regeringen. Några positiva röster om regeringens näringspolitik har inte heller hörts. Granskningar och studier av detta slag bidrar dock på ett positivt sätt till förutsättningarna att utveckla och förbättra politiken. Studien bör därför genomföras och finansieras inom de till Regeringskansliet anvisade ramarna.

Anslaget till Regeringskansliet m.m. föreslås minskas med 20 miljoner kronor för att finansiera övriga förslag inom utgiftsområdet. Därutöver motsätter vi oss regeringens föreslagna ökning av anslaget om 82 miljoner kronor. Anslaget minskas med 102 miljoner kronor.

6:1 Allmänna val och demokrati

Sverige är ett fritt, öppet och demokratiskt samhälle, som är byggt på grundläggande värden som demokrati, rättsstat, individens frihet och ömsesidig respekt och tolerans gentemot personer med andra uppfattningar och övertygelser. Men det finns våldsbejakande och extremistiska krafter som utmanar öppenheten och trotsar demokratins spelregler. Politiken för att genom förebyggande arbete värna demokratin mot våldsbejakande extremism är viktig och bör få ökade resurser. Tryggheten måste säkras i hela vårt land.

Alliansens ledamöter i konstitutionsutskottet motionerade hösten 2016 om hur arbetet mot våldsbejakande extremism kan utvecklas och har även drivit frågan om statlig avhopparverksamhet för så kallade IS-återvändare. Detta föranledde samtal mellan allianspartierna och regeringspartierna, vilket resulterade i fyra tillkännagivanden.

Bland annat behandlas behovet av avhopparverksamhet och att regeringen bör överväga statlig avhopparverksamhet för IS-återvändare. Därför behöver anslaget tillföras ytterligare resurser, så att sådan verksamhet snabbt kan initieras, om övervägandena resulterar i ett sådant ställningstagande. Vidare betonas behovet av ökad kunskap hos kommunerna, skolan och andra aktörer. Vi vill därför anvisa medel till ett kompetenslyft för skolans personal om våldsbejakande extremism. Även hedersförtryck bör behandlas i detta sammanhang. Härutöver omnämns behovet av ytterligare förebyggande insatser vad gäller ensamagerande terrorister samt behovet av forskning om mekanismerna bakom självradikalisering. Det behövs även medel för att satsa på annan forskning om våldsbejakande extremism, särskilt våldsbejakande islamism.

Utöver vad som överenskommit mellan Alliansen och regeringspartierna föreslår Moderaterna ytterligare åtgärder vilka lyfts i andra motioner än denna. Det handlar bland annat om att mobilisera goda krafter i civilsamhället och näringslivet för att motverka våldsbejakande extremism och radikaliserings, särskilt i digitala miljöer, och om en nationell kommunikationsstrategi mot våldsbejakande extremism och för demokratiska värderingar. Anslaget bör tillföras medel även för att kunna finansiera åtgärder som utarbetas inom ramen för denna kommunikationsstrategi. Moderaterna satsar 30 miljoner per år på åtgärder för att förebygga våldsbejakande extremism.

Inom anslaget 6:1 Allmänna val och demokrati ryms även anslagspost 14 och 16 där åtgärder finansieras som syftar till att stärka respekten för de mänskliga rättigheterna (MR) i Sverige, som en del i MR-politiken. Medel inom detta anslag bör användas till åtgärder för att motverka bristande jämställdhet, homofobi och hedersrelaterat våld och förtryck samt för att verka för ökat stöd för demokratiska värderingar i alla delar av

Sverige. Även åtgärder mot rasism ryms inom MR-politiken. Det är angeläget att motarbeta alla former av rasism inklusive antisemitism, islamofobi, afrofobi och antiziganism. Vi anser också att staten, inom ramen för arbetet mot rasism och utöver de generella åtgärder som riktas till hela befolkningen, bör initiera riktade åtgärder för att motverka rasism i olika minoritetsgrupper.

Vi motsätter oss regeringens föreslagna ökningarna till anslaget om 12 miljoner kronor. Anslaget tillförs sammantaget 18 miljoner kronor.

6:2 Justitiekanslern

JK företräder staten i rättsliga tvister. Dessa kan ibland handla om mycket stora belopp. Inte minst när staten står emot resursstarka, kommersiella aktörer är det angeläget att staten har tillräckligt omfattande resurser att ägna åt processen. I enlighet med JK:s önskemål vill vi därför förstärka den juridiska bemanningen hos JK genom att möjliggöra viss ytterligare rekrytering av jurister. Anslaget tillförs en miljon kronor.

6:3 Datainspektionen

Det är angeläget att medborgare, företag och organisationer har god information om rättigheter, skyldigheter och ansvar i den digitala miljön och att eventuella överträdelser av gällande regelverk följs upp genom noggrann tillsyn.

Den snabba utvecklingen av digitala produkter, tjänster och kommunikationsmedel innebär både möjligheter och utmaningar. Omfattande och detaljerade personuppgifter behandlas idag av både myndigheter och privata aktörer, och under förhållandevis kort tid har allt mer information som tidigare förutsatt manuell hantering digitaliserats. Riskerna för att människors personliga integritet kränks ökar när all denna information behandlas. Det är mot den bakgrunden relevant att tillse att arbetet mot integritetskränkningar i den digitala miljön har tillräckliga resurser.

Det är också angeläget att utveckla arbetet för att förebygga och motverka olika former av så kallat näthat, som blivit ett allt större problem, inte minst för barn och ungdomar men även för till exempel offentliga personer. Polis och åklagare har en roll att spela när det gäller att beivra brott såsom förtal och olaga hot i den digitala miljön, men det är även betydelsefullt att Datainspektionen, inom ramen för sitt uppdrag att motverka integritetskränkningar – varav näthat är ett särskilt allvarligt exempel, kan arbeta för att motverka näthat och olika möjligheter att sprida näthat. Datainspektionens arbete med tillsyn, informationsspridning och utbildning för att förebygga och motverka integritetskränkningar, inklusive näthat, är prioriterat. Myndigheten tillförs därför två miljoner kronor.

7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Den möjlighet som finns enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk att utöka förvaltningsområdena för meänkieli, samiska och finska genom att ytterligare kommuner ansluts till dessa områden efter ansökan hos regeringen har bidragit till att stärka de nationella minoriteternas rättigheter och förutsättningar, i takt med att allt fler kommuner anslutits. Regeringen har tidigare valt att inte bevilja nya ansökningar med hänvisning till en översyn av minoritetslagstiftningen. Vi har inväntat att en översyn av

lagstiftningen inte bör utgöra ett hinder för att ansluta fler kommuner till förvaltningsområdena. Vi kan nu konstatera att regeringen har hörsammat vår kritik vilket är välkommet.

7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer

Romernas språk och kultur ingår i vårt gemensamma kulturarv. Arbetet med att stärka romernas och Sveriges andra nationella minoriteters egenmakt och inflytande och insatser för att deras språk och kultur ska hållas levande är prioriterat. Det samiska språkcentrum som etablerades 2010 fyller en viktig funktion för att bland annat revitalisera samiskan och främja utökad användning av samiska i samhället. Ett språkcentrum kan bidra till att bättre tillvarata befintliga språkkunskaper och att öka antalet aktiva talare. Det är rimligt att liknande språkcentra byggs upp även för andra minoritetsspråk. Anslaget för åtgärder för den nationella minoriteten romer tillfördes genom budgetpropositionen för 2016 13 miljoner kronor årligen 2016–2019 för att fortsätta arbetet med strategin för romsk inkludering. En del av dessa medel bör utnyttjas för att inleda ett arbete med att inrätta ett romskt språkcentrum.

Övrigt

Vi motsätter oss regeringens förslag till anslagsökningar till anslag 5:1 Länsstyrelserna m.m. om 95 miljoner kronor.

Beatrice Ask (M)

Annicka Engblom (M)

Lisbeth Sundén Andersson (M)

Marta Obminska (M)

John Widegren (M)